

<UTLYSNING

Konsekvenser av endrede rammer for ressursfordeling for makrell i NØ-Atlanteren og for markedsadgang til sentrale markeder

FHF lyser ut inntil 4,0 millioner NOK for å analysere og dokumentere konsekvenser og utarbeide mulige scenarier som følger av endringer i råvaretilgang og markedsadgang for norsk makrell.

Søkere kan være universitets- og høyskolesektoren, forskningsinstitutter, forskningsmiljøer og bedrifter i sjømatnæringen. Tilsagnsmottaker må være et FoU-miljø, som også skal ha prosjektledelsen.

FHFs *Retningslinjer for prosjektbeskrivelser FoU-prosjekt* skal følges ved utarbeidelse av søknad (se vedlegg 2).

Søknader skal sendes til: Post@fhf.no

Søknader merkes med saksnummer «**22/00008**»

Tidsplan

23.02.2022: Åpen utlysning offentliggjøres

04.04.2022: Frist for innlevering av søknad (innen kl. 12:00)

Mai 2022: Tilbakemelding til søkere om resultat av evaluering

Tidligst oppstart av prosjekt: Etter nærmere avtale med FHF

Behov for ytterligere presiseringer i fasen med utarbeidelse av søknad kan tas opp med FHF. Hvis det blir behov for endringer i utlysningsteksten, vil dette bli informert om på www.fhf.no (samme som denne utlysningen), men ingen endringer vil bli gjort etter **14.03.2022 kl. 12:00**. Søkere er selv ansvarlige for å følge med om det legges ut slike endringer.

Problemstilling

Norske pelagisk næring er avhengig av forutsigbare rammevilkår, forutsigbar råvaretilgang og forutsigbar og god markedsadgang. De seneste utviklinger i Nordøst Atlanteren og utviklinger i de viktigste markeder for norsk makrell truer disse avgjørende forutsetninger og forskningsbasert dokumentasjon og analyse av scenariene kan ha stor betydning.

Makrell

Situasjonen for norsk makrell i Nordøst-Atlanteren har gradvis blitt til det verre siden starten av 2000-tallet, og årsaken er sammensatt. Det er uenigheter og usikkerhet knyttet til hvordan statene skal fordele den årlige kvoten mellom seg. Klimaendringene og varmere vann gjør bildet enda mer komplisert da det har ført til endringer i utbredelse og vandringsmønster. For makrell har endringene i vandringsmønsteret gjort at den nå befinner seg i Britisk sektor når kvaliteten er på sitt beste. Tradisjonelt har den vært i norsk sone på denne tiden av året. I tillegg fisker noen stater nå mer i internasjonalt farvann. Mønsteret for overfisket som har tegnet seg de siste årene, vil dermed fortsette.

Manglende avtaler fører til et gigantisk overfiske verd flere milliarder kroner. Bare for makrell-kvotene er det snakk om et overfiske til en verdi av 3,8 milliarder i 2021. Fra 2015 til 2020 har de faktiske fangstene av makrell vært 1,6 millioner tonn høyere enn rådene fra Det internasjonale rådet for havforskning (ICES). Det viser en [oversikt fra MSC](#). Overfisket gjelder ikke bare makrell. I de samme seks årene er det fisket 989.000 tonn sild og 2,2 millioner tonn kolmule mer enn fangsttrådene fra ICES. Totalt er de tre bestandene overfisket med 4,8 millioner tonn.

Brexit har også betydning ved at forvaltningssamarbeidet blir mellom tre istedenfor to parter, og dette kan bety vanskelige forhandlinger. Brexit har også endret regimet for adgang til fiskefeltene i britisk sone. Dette har hatt stor betydning for det norske fisket - spesielt etter makrell. I tillegg er det satt i verk tiltak for å få britiske fiskere til å levere all fangst ved britiske anlegg. Dette påvirker norske parters mulighet for å avtale levering ved norske anlegg.

Fremtidig endrede rammebetingelser for markedsadgang for makrell

Japan og Korea er de viktigste og best betalende markedene for norsk makrell, der Norge konkurrerer med makrell fra UK og EU. Begge disse har etablert frihandelsavtaler med Japan noe Norge ikke har. Dette kan forrykke Norges konkurranseposisjon og skape en ny stor utfordring for norsk industri.

Norsk sjømatnæring, og pelagisk sektor i særdeleshet, står altså i en vanskelig situasjon mellom dårlig forvaltning og økt britisk proteksjonisme etter Brexit på den ene siden, og relativt svake forhandlingskort for den samme fisken på den andre siden. Mange i sjømatnæringen ser nå en betydelig mulig fremtidig utfordring på dette området. Å dokumentere mulige scenarier og konsekvenser av disse endringene vil ha stor verdi for både næring og kommende norske forhandlinger om tilgang på de viktigste fiskeressursene i Nord-Atlanteren og de best betalte markeder, spesielt i Asia.

Problemstillingen for arbeidet er dermed tredelt:

- Situasjon rundt manglende kyststatsavtaler, og fare for uheldig overfiske av makrellbestanden
- Manglende frihandel med råvarer
- Ulike konkurransevilkår i markedene.

Målsetting

De seneste utviklinger i Nordøst-Atlanteren, utviklingen i de viktigste markeder for norsk makrell, samt andre nasjoners handelsavtaler truer avgjørende forutsetninger for forutsigbarhet i råstofftilførselen samt for god markedsadgang for norsk makrell. Målet med arbeidet er derfor å analysere og dokumentere konsekvenser og utarbeide mulige scenarier som følger av endringer i råvaretilgang og markedsadgang for norsk makrell. Det er stor merverdi at en ser konsekvensene av både manglende ressurstilgang og markedsadgang samlet/under ett.

Hvilken betydning vil dette ha å si for verdien av de norske fangstene, førstehåndsverdi og hva vil det ha å si for den samlede verdiskapingen basert på norsk makrell? I dette regnskapet bør det også utarbeides et scenario om hvilke økonomiske motiv for produkt- og teknologiutvikling som vil foreligge for norsk pelagisk industri i Norge i fremtiden.

Hovedmålsetting og delmål for arbeidet bes spesifisert i prosjektsøknaden, basert på ovenfornevnte forhold.

Avgrensninger og særskilte føringer

- Varighet av prosjekt bør ligge innenfor rammen av 1,5 – 2 år med mindre spesielle faglige grunner tilsier en lengre prosjektperiode. Dette må eventuelt begrunnes.

Generelle forutsetninger

Det forutsettes for alle søknader at det gis en grundig beskrivelse av bakgrunn for prosjektet, inkludert eksisterende kunnskapsgrunnlag og hvordan prosjektet samspiller med eller er koordinert opp mot tilgrensende prosjekter der en eller flere av prosjektpartnerne deltar. Så langt som det er mulig skal også avgrensning og koordinering opp mot andre prosjekter beskrives.

Nytteverdi for næringen tillegges vesentlig vekt, og må være realistisk beskrevet i søknaden.

Beskrivelse av gjennomføringsplanen skal være tilstrekkelig detaljert, med tydelig inndeling i fornuftige arbeidspakker og beskrivelse av hypoteser, metodikk og statistikk.

Det skal i prosjektbeskrivelsen vises til vurdering og håndtering av risiko knyttet til gjennomføring av prosjektet.

Det skal angis hvordan prosjektet planlegges organisert (prosjektgruppe og roller), inkludert ressursinnsats i form av antall timer og timesatser, eller stillingsprosent dersom dette benyttes. Se ellers FHF's *Retningslinjer for prosjektbeskrivelser FoU-prosjekt* (vedlegg 2).

Organisering

Oppdragsgiver er FHF som vil følge opp de enkelte prosjektene med en prosjektansvarlig fagsjef (FHF-ansvarlig).

Utførende prosjektgruppe: Den som tildeles prosjektet/oppdraget organiserer team for gjennomføring av arbeidet. Arbeidet i prosjektgruppen ledes av prosjektleder (CV for prosjektleder legges ved søknaden). Prosjektleder og planlagt team opplyses om i prosjektbeskrivelsen. Eventuelt innleide ressurser og annet formalisert samarbeid skal beskrives detaljert og dokumenteres med avtaler.

Referansegruppe: FHF vil oppnevne en referansegruppe bestående av personer som representerer næringen og har relevant kompetanse i forhold til det enkelte prosjektets målsettinger. *Mandat for referansegrupper i prosjekter finansiert av FHF* finnes som vedlegg 3. FHF-ansvarlig er ikke medlem, men skal delta i referansegruppens møter. Prosjektleder skal lede referansegruppe-møtene, og andre fra prosjektgruppen kan delta når det er hensiktsmessig. Det bør avholdes minst ett årlig fysisk møte i referansegruppen i tillegg til digitale møter ved behov, spesielt i forbindelse med viktige milepæler eller veivalg i prosjektet. Det skal avholdes fysisk møte før prosjektslutt for gjennomgang av sluttleveranser og sluttrapport, før disse er å betrakte som endelige. Husk å budsjettere med kostnader til referansegruppemøter i prosjektbeskrivelsen.

Samarbeid med andre aktører: Dersom det er beskrevet samarbeid med bedrifter eller andre som bidrar faglig eller finansielt, må det legges ved signert intensjonsavtaler for det.

Leveranser

Mulige leveranser fra prosjektet er listet opp i pkt. 6 i *Retningslinjer for prosjektbeskrivelser FoU-prosjekt* (vedlegg 2).

Vitenskapelige artikler, fagrapporter, presentasjoner, populærformidling osv. skal være åpne leveranser som skal legges ut på FHF's nettside om prosjektet, i tillegg til åpen publisering i regi av tilsagnsmottager/FoU-institusjon. Faglig sluttrapport til FHF skal innholdsmessig være i henhold til FHF's *Retningslinjer for sluttrapportering*. Det oppfordres til å tenke kreativt om leveranseformer for å bidra til at kunnskap fra prosjektet så raskt som mulig kan tas aktivt i bruk i næringen.

Kvalitetssikring

FoU-institusjonen må sikre at arbeidet er gjenstand for tilfredsstillende kvalitetssikring, hvordan dette utføres skal beskrives i prosjektbeskrivelsen.

Kriterier for vurdering av søknader:

Prosjektsøknader gis en vurdering etter følgende 8 kriterier (med vektning i parentes):

1. Prosjektforslagets relevans til utlysningen og målet med arbeidet (1,0)
2. Forskningskvalitet, inkludert metodevalg og statistikk (0,8)
3. Budsjett og økonomisk ramme for arbeidet (0,5)
4. Gjennomføringsevne: prosjektorganisering, plan for håndtering av risiko, faglige forutsetninger (0,7)
5. Formidlingsplan for å sikre størst mulig næringsnytte (0,5)
6. Tilknytning til andre relevante aktiviteter/prosjekter (0,3)
7. Søknadens vurderbarhet og dokumentkvalitet (0,3)
8. Næringsnytte (0,8)

Søknaden må være så komplett at det kan foretas en evaluering basert på kriteriene ovenfor. Prosjektbeskrivelsen skal ikke overskride 10 sider ekskl. vedlegg som kan betraktes som tilleggsopplysninger.

FHF forbeholder seg retten til å:

- Avvise innkomne prosjektbeskrivelser som ikke er i tråd med målsettingen for utlysningen
- Avvise innkomne prosjektbeskrivelser som ikke oppfyller formelle krav i utlysningen og FHF's retningslinjer for prosjektbeskrivelser
- Be om avklaringer før og under evalueringen
- Avlyse konkurransen eller endre de(n) økonomiske rammen(e) for tilskudd dersom det foreligger saklig grunn, for eksempel ved bortfall av forventet/budsjettert inntekt eller andre forhold som ikke gjør det mulig å yte det planlagte tilskudd innenfor vedtatte investeringsrammer.
- Foreta ny utlysning
- Forespørre søkere om å samarbeide om prosjektgjennomføringen hvis det er viktig for den totale prosjektkvaliteten.
- Bruke ekstern kompetanse ved evaluering av prosjektbeskrivelser.

Behandling av søknader

- Søknaden gjennomgås av FHF for å avklare om de er i tråd med målsettingen for utlysningen og oppfyller de formelle krav som er satt.
- Prosjektbeskrivelsene rangeres av FHF basert på score på evalueringskriteriene.
- En innstilling lages og besluttes av FHF ut fra en totalvurdering av kriteriene.
- Søkere som besluttes tildelt støtte, kontaktes. Forutsetninger for tilsagn presenteres og valgt(e) miljø(er) får en frist til å akseptere/avslå å delta i videre løp.
NB! Tilsagn gis ikke på dette stadiet.
- FHF gir tilsagn til valgt(e) søker(e).
FHF's gjeldende Standardvilkår på tilsagnstidspunktet vil legges til grunn (Vedlegg 1)
- Etter at endelig beslutning om tildeling av prosjekt er tatt, vil alle søkere bli varslet om utfall.

Vedlegg

1. FHF's standardvilkår
2. Retningslinjer for prosjektbeskrivelser FoU-prosjekt
3. Mandat for referansegrupper i FHF

Dokumentene finnes her: [prosjektdokumenter](#)